

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In quo hæreses & mores Pelagij contra naturæ humanæ sanitatem,
ægritudinem & medicinam ex S. Augustino recensentur ac refutantur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

23. Solvuntur difficultates ex Augustino motae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13650

Solvuntur difficultates ab Augustino motæ.

CAPVT XXIII

QUIS igitur ex isto labyrintho evadendi modus? Breviter si possum, dicam, quia profundior veritatis illius usque ad radices investigatio multa præmitti postulat, quæ hic inferi ordo doctrinæ vetat, & oportunitas in libris de statu puræ naturæ deducenda sunt.

Fixum firmumque esse debere arbitror, Pelagianos non nisi naturalem quandam innocentiam ac vitam ac sanitatem in hac vita nascentibus ascripsisse, nec vitam æternam aliam quam naturalis cujusdam felicitatis sine baptismo de cadentibus promississe. Quorum unum expressis verbis in terminis sepius dicunt, alterum ita indicant, ut res ipsa sententiam eorum clamare videatur. Et sane hoc ita postulat universa doctrinæ Pelagianæ facies atque connectio, ut eos qui Pelagianos vitam felicitatemque supernaturalem parvulis unquam promississe contendunt, non satis Pelagianæ principia penetrasse sine injuria dixeris. Quod quamquam utcumque supra declaratum est, infra uberius demonstrandum est. Quæ vero pro supernaturali vita felicitateque ex Augustino proferuntur, non nisi nuda consequentiarum est observatio atque collectio, quæ si auctorum principia lateant, fallere minus perpericem solet. Neque enim ulli Augustinus expresse dicit eos vel in futura vita beatitudinem supernaturalem claræ illius visionis Dei sine baptismo parvulis esse pollicitos, vel in præsentia iustitiam veram atque adoptionem filiorum Dei: hanc enim sexcentis locis non nisi baptismo parvulis conferri docent, ut suo loco de effectibus baptismi juxta Pelagianos dicturi sumus.

Ut igitur quid sibi Augustinus velit intelligatur, sciendum est, statum illum quem possidere parvuli sive in præsentia sive post hanc vitam in quadam æternæ vitæ felicitate finguntur, ex Pelagianorum quidem sententia ut diximus non esse nisi puri putique ordinis naturalis, ad quem natura humana solis suis viribus assurgere possit: duplicis tamen generis compediti conditiones. Aliæ prerogative tam singulares sunt, ut ab homine obtineri nullo modo queant, nisi eas Deus gratuita sua & supernaturali gratia largiatur: aliæ tam enormes humanæ naturæ contumeliæ, ut peccati aliquod propter quod infligantur præcessisse convincant.

Prioris generis sunt, esse innocentem ac sine peccato, non esse mortuum animo, esse saluum ac sanum, ac sine ulla peccati ægritudine, denique naturaliter sive in præsentia sive in æterna vita sine animæ damnatione & perditione esse felicem. Posterioris sunt ignorantia, libidinibus, morbis, omnibus hujus vitæ ca-

lamitatibus, diaboli vexationibus, morti ipsi esse obnoxium; ac denique post hanc vitam separari à regno Dei. Monstrum igitur fuit ille commentitius Pelagianorum status ex humano corpore belluinoque compositum; hoc est ex disparibus & repugnantibus membris, natura & gratia peccato atque natura constatum. Quod quam verum sit de singulis suo loco superiori disputatione declarandum est. Cum ergo Divus Augustinus celestis ingenii profunditate, cerneret statum illum sive æternæ vitæ post mortem corporis, sive temporalis illius quem in hoc mundo parvuli obtinere fingerentur propter prioris generis prerogativas non posse cuiquam sine divina gratia & consequenter sine fide Christi, sine baptismo, sine manducatione corporis & sanguinis Domini, hoc est sine incorporatione in Christi corpus obtingere, hinc est quod illis usus sit argumentis quæ supernaturalem statum atque beatitudinem parvulis à Pelagianis tribui, supponere ac persuadere videantur, cum ipsi ex semetipsis & de proposito nil hujusmodi unquam senserint, sed tantummodo istud ex eorum opinione præter intentionem consequatur. Nam simili planè modo propter posterioris generis conditiones illius status sexcentis Augustinus consequi docet aliquid omnino peccatum in parvulis, sive originale præcessisse cuius merito eorum innocentia gravi isto iugo temporalis vitæ puniatur, nec tamen rectè inde sequi dixeris Pelagianos hanc totam vitam hominibus penalem & supplicij loco impositam docuisse. Hoc enim in eorum opinione non explicite juxta eorum mentem continetur, sed implicite contra mentem invenitur; neque tam verbis exprimitur, quam argumentis extorquetur.

Quæ si vera sunt sicut vera esse tantisper hic supponimus donec alibi, ubi proprius locus est, ita esse demonstremus, manifestum erit non esse necessarium ut vel Pelagiani supernaturalem parvulis beatitudinem ac statum sive in præsentia sive in futuro seculo, sive oriente sive occumbente hæresi parvulis tribuant vel futuralem dumtaxat tribuerint, ut Augustinus in arguendis Pelagianis intolerabili absurditate nugeretur. Non enim quid dicant aut sentiant, sed quid eorum dicta atque sensu contineant respicit & examinat: atque ex uno capite impossibile esse videt hujusmodi felicitatem ac statum quem illi naturalem statuunt nisi eam per supernaturalem gratiam divina bonitas largiatur; ex alio capite itidem impossibile, nisi per divinam iustitiam peccantibus tanquam supplicium imponatur. Quam suam absurditatem cum Pelagianæ argumentis fracti animadvertent, in miris Augustij

*Lib. de pre-
dest. 55. c. 13.*

gustijs constituti æstuebant ut suam sententiam quoquo modo sive status supernaturalis in naturalem mutatione tuerentur; quod cum difficillime fieri posse cernebant, hinc est quod Augustinus dixit eos laborasse ut quærent parvulis extra regnum Dei nescio cuius suæ felicitatis locum, maxime quando convincuntur non eos habere posse vitam æternam quia non manducaverunt carnem nec biberunt sanguinem Christi. Non enim indicat ullam in eis beatitudinis supernaturalem in naturalem mutantem cogitationem, sed ejusdem sententiæ tuendæ sollicitudinem & angustias cum etiam illam ipsam æternam vitam, quam eis quasi naturalem ascriberent eos habere non posse sine Christi gratia & extra corporis ejus unitatem convincerentur. Si enim, cum hoc diceret Augustinus, indicare vellet jam eos opinionem suam abiecta vitæ illius supernaturalis defensione mutasse, stultè sanè post illum etiam librum in ipso vitæ suæ sine, ipsèdè rationibus, scripturisque ad eos debellandos uteretur. Difficultates igitur quas in tuenda illa naturali, quam putabant, beatitudine paterentur, non mutationem ullam ex supernaturali in naturalem indicare Augustinus voluit: Quos æstus eorum etiam alijs non paucis locis exprobrando commemorat.

Lib. 6. c. 4.

Hinc in libris contra Iulianum: *Et quid vobis est de questione baptismati laborare, utrum sit vita æterna præter regnum Dei, an vita æterna privanda sint innocentes tot imagines Dei, ac per hoc æterna morte plectenda? Vbi simul utrumque difficultatis caput tangitur tam ex parte gratiæ quam peccati, sine quibus ille status constitui nequit. Et in libris de peccatorum meritis, qui tamen in ipso hæresis illius ortu scripti sunt cum adhuc beatitudinem vitæ æternæ supernaturalem parvulis promississe creduntur, à quibus tamen cum quaeritur utrum non baptizati & non effecti coheredes Christi regniq; celorum participes habeant saltem beneficium salutis æternæ in resurrectione mortuorum, laborant vehementer nec exitum inveniunt. Et omnium apertissimè in libro de peccato originali perhibetur, Pelagius ita solitus responderi quærentibus, ut diceret: Sine baptismo parvuli morientes quo non eant, scio, quo eant, nescio. Hoc est interprete Augustino: Non ire in regnum celorum scio; quo verò eant se nescire dicebat, quia dicere non audebat in mortem illos ire perpetuam, quos & sic nihil mali commississe sentiebat, & originale traxisse peccatum non consentiebat. Vides Pelagium aperte profiteri solitum suas angustias atque ignorantiam de statu ac felicitate parvulorum: quia mortem perpetuam innocentibus suis infligere vetabat iustitia, vitam æternam hoc est qualemcumque fingeret naturalem beatitudinem eis polliceri Augustini argumenta prohibebant, talis enim qualiscunque vita, atq; beatitudo obtineri non potest nisi anima vivat, mors enim animæ beatitudo esse non potest: vivere autem non potest anima, nisi vivat ex Deo. Nam ut anima corporis, sic animæ vita Deus est. Vivit autem anima ex Deo, ut Augustinus, cum vivit bene: non enim potest bene vivere, nisi Deo in se operante quod bonum est.*

*Lib. 13. de
vivit. Dei c. 2.*

A Ex quo manifestum est veram vitam animæ qualemcumque sive temporaneam in hoc seculo sive æternam in regno vel extra regnum Dei, gratiam omnino, ideoque baptismum omnis gratiæ januam & incorporationem in Christo, in Divi Augustini sententia postulare. Nam ut alibi dicit, vitam æternam, id est, sine ullo sine felicem (neque enim aliud æterna vita supra vitam ex Deo nisi perpetuitatem dicit) solus ille dat qui dat veram felicitatem. Sed uberior sententiæ Divi Augustini indagatio & veritatis ejus demonstratio non est hujus loci. Hoc tamen in verbis Pelagij citatis QVO EANT NESCIO, observandum puto, quod cum illis etiam ante condemnationem hæresis suæ foleret uti, (nam statim à condemnatione liber ille Augustini scriptus est) jam tum initio eum de natura felicitatis illius quam parvulis promittebat, æternæque illius vitæ conditione fluctuasse & apertè suam ignorantiam confessum esse. Quid mirum igitur si neque nos, quid ipse fenserit, liquido demonstrare nequeamus? Nam & Augustinus quamvis naturalem ab illis prædicari statum non ambigeret & re ipsa tamen propter conditiones quas involverat, sine supernaturali gratia obtineri nullo modo posse sentiret, utrum tamen secundum eorum sententiam in clara vel obsecura vel etiam nulla Dei visione consisteret semper hæsitans incertusque fluctuavit, hinc enim illæ locutiones hæsitationis indices, quibus illum statum vocat, a nescio cuius felicitatis locum: & b beatam quandam vitam suam; item: c quietis vel felicitatis cuiuslibet atque ubilibet, quasi d medinæ locum. Vique ad eum ut etiam dubitet utrum Pelagiani Deum in illo felicitatis loco parvulis regnare constituent. d Dicite obsecro, inquit, in ea felicitate qua extra Dei regnum erit, ullusne regnabit an nullus? Et cetera quæ supra commemoravimus. Nec mirum cum nunquam suam sententiam plene legantur clarissimeque verbis explicuisse. Hoc solum videtur certum de Pelagianorum sensu tenuisse, quod illa felicitas quam extra regnum celorum parvulis tribuunt, inferioris notæ sit. Nam illud clarè voluit quando dixit: e in loco aliquo secunde felicitatis, quam talibus edificavit hæresis vestra. Et quando dixit promittunt eis æternam beatam quandam vitam suam. Sed utrum ideo secunda, quia tantummodò extra regnum celorum, hoc est, extra societatem Christi atque Sanctorum eadem Dei clara contemplatione naturaliter fruere, an quod ipsa Dei contemplatio adeoque tota illa felicitas in se ipsa longè esset inferior nullibi apertè profitemur. Nec verò moveat quod clara Dei visio multum naturæ vires superet cum tamen beatitudinem non nisi naturalem eos fabricasse docuerimus. Re ipsa liquidem naturam superat non ita tamen necesse est in istorum hæreticorum sententia. Nam & illa quam naturalem dicuntur tribuisse postea felicitatem tales conditiones implicat ut etiam naturæ vires juxta Divum Augustinum excedat. Nec tamen ideo rectè dixeris tunc Pelagianos supernaturalem

*Lib. 6. de
civ. c. 11.*

*Lib. de pre-
orig. c. 21.*

*Lib. 2. de
traci. c. 50.*

*Lib. de pre-
dest. 55. c. 13.*

*Lib. de
Hæresibus
Hæres. 88.*

*Lib. 1. de
anima & de
orig. c. 9.*

*Lib. 2. de
Iul. opera
imp. f. 319.*

*Lib. 1. oper
imp. f. 182.*

*Lib. de Hæ-
resibus ad
Dionod. vult
Deum Hæ-
resi 88.*

turalem parvulis beatitudinem promississe. Quid enim magis naturam superat quam divina illa charitas Dei, hanc tamen etiam solis naturæ viribus ascripserunt. Non ergo insolitum, sed solemne atque perpetuum Pelagianis fuit ut dona Dei re ipsa naturam longè la-

Atque superantia nudis viribus humanæ libertatis ascriberent. In hoc enim errore propriè hæresis Pelagiana sita est. Atque hæc sufficiant ut Augustinus rectè errores istos confutasse videatur.

De statu adultorum sine fide moraliter bene viventium, post hanc vitam.

CAPVT XXIV.

QUID de adultis sine fide Christi in morali quadam bonitate morientibus senserint Pelagiani, non ita liquidè ex eorum scriptis colligi potest. Vt ab incertis certa discernamus. Duplex huiusmodi adultorum ordo statui potest, unus eorum qui Deum verum ex creaturis agniti & sicut Deum glorificando coluerunt: hoc enim adultos quolibet sine fide Christi, sive gratia potuisse, dogma fixum & veluti aliorum cardo est inter Pelagianos. Alter eorum qui nec Deum quidem verum agnoscendo, morum civiliter bonorum opera temporalis commodi sine metiuntur. Satis itaque certo videtur colligi primis illis vitam æternam, regnumque cælorum propter meritum iustitiæ quam naturæ lege fecerant, à Pelagianis promissam esse. Sic enim contra Pelagium loquitur Augustinus: *Evacuatur autem crux Christi, si aliquo modo prater illius Sacramentum ad iustitiam, vitamque æternam perveniri posse dicatur quod in libro isto agitur, nempe Pelagij, qui ut ex capite secundo colligitur, statuebat posse homines credendo in Deum qui fecit cælum & terram & rectè vivendo eius implere voluntatem, nulla fide passionis Christi & resurrectionis iubaribus. Et Iulianus: Sicut æmo præmia virtutis meretur nisi qui ad imperf. cont. ed. post incarnationem tamen Christi sanctitatis eius imitatione contenderit. Vbi significat etiam ante incarnationem Christi per eos qui Christum non agnoverunt præmia virtutis esse promerita. Quæ vero ista præmia nisi vita æterna & regnum Dei? Nam inter eos qui sola natura duce Deum iuste colerent, & qui Christi gratia, hoc est solo ejus exemplo iustitiam pietatemque sequerentur, nullam Pelagiani statuunt differentiam. Ex quo Augustinus ibidem tanquam connexum colligit, etiam post incarnationem Christi, si quis aliorum exempla iustorum intuendo rectè viveret, eadem illa præmia virtutis debere promereri. Itaque vero istius virtutis præmia non merentur? Quod in eodem libro Iulianus clare docens: *Antequam, inquit, Verbum caro fieret, ex ea fide que in Deum erat, in Prophetis & in multis alijs sanctis suscipere virtutes: veniente autem temporum plenitudine exacta in Christo iustitiæ norma respicendit, & qui prædictus fuerat pater futuri seculi tam præcedentium Sanctorum quam etiam sequentium remunerator emicuit. Quænam autem ista sit per Christum allata vel afferenda remuneratio paulò superius dicit: *Sui imita-***

*tionem, qui erat virtutum forma & norma, e rectis gloriam beata aternitatis indulgit. Imò & ex lege sola fieri homines benedictionis Abraham hæredes, apertissime tradit, nec ante legem, iustitiam & fidem (in verum Deum) remunerationis suæ fructibus esse privatum; nec ad truncatas ferro carnes, sed ad illas probitate mentes promissionis illius gloriam pertinere. Quæ manifestè indicant eandem regni cælorum remunerationem tam Ethnicis ex fide unius Dei rectè viventibus quam Christianis Pelagianis tribuisse. Major perplexitas est, quem locum secundi generis hominibus post hanc vitam struxerint. Vbi istud in primis certum est, si virtute civili sine cognitione Dei rectè viverent æternum ab eis supplicium damnationemque removisse. Indicat hoc non obscure disputatio illa cum Iuliano, ubi cum Augustinus interrogando instaret: *An forte isti qui exhibuerunt terrena pæria Babilonicam dilectionem, & virtute civili non vira sed verisimili dæmonibus vili humanæ gloria servierunt, Fabricij videlicet & Reguli, & Scipionibus, & Camilli ceterisque talibus sicut infantibus qui in baptismo moriantur provisuri essu aliquem locum inter damnationem regnumque cælorum; ubi non sint in miseria sed in beatitudine sempiterna? Respondet Iulianus: Erunt ergo in damnatione sempiterna in quibus erat vera iustitia? Quod quid est aliud, quam tanquam verum admittere quod Augustinus velut absurdum inferebat? Ideoque Augustinus admirans Pelagianæ vocis impudentiam; O vocem, inquit, impudentia majore præcipitem. Nec sanè mirum videri debet, eo absurditatis prorupisse Iulianum. Qui enim veram in istis hominibus iustitiam fuisse putat, quid ni etiam iustitiæ comitem felicitatem adjungat? Nam ut contra eisdem rectissimè dicit: *Natura humani generis ex illius unius prævaricatoris carne procreata, si potest sibi sufficere ad implendam legem perficiendamque iustitiam, de premio debet esse secunda, hoc est de vita æterna &c. Non enim iniustus Deus, qui iustos fraudet mercede iustitiæ. Vnde radices præcipitis illius erroris amputans, non erat, inquam, in eis vera iustitia. Nec solum extra damnationem sed etiam in sempiterna quadam beatitudine tales adultos ab eis fuisse collocatos ex eadem Iuliani confessione videtur consequi. Quid enim potest aliud extra damnationem regnumque cælorum superesse. Hoc enim & nihil aliud, est locus ille medius quietis atque felici-***